

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Motywy wyboru studiów geograficznych i geologicznych na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w świetle badań ankietowych

Author: Adam Hibszer, Anna Powąłka, Marcin Rechłowicz

Citation style: Hibszer Adam, Powąłka Anna, Rechłowicz Marcin. (2009). Motywy wyboru studiów geograficznych i geologicznych na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w świetle badań ankietowych. "Acta Geographica Silesiana" ([T.] 6 (2009), s. 15-22).

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Adam Hibszer, Anna Powalka, Marcin Rechłowicz

Uniwersytet Śląski, Wydział nauk o Ziemi, ul. Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec

MOTYWY WYBORU STUDIÓW GEOGRAFICZNYCH I GEOLOGICZNYCH NA WYDZIALE NAUK O ZIEMI UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO W ŚWIEtle BADAŃ ANKIETOWYCH

Гибшер А., Повалка А., Рехлович М. **Мотивы выбора географического и геологического отделений на Факультете наук о Земле Силезского университета в анкетных исследованиях.** Обработка содержит результаты анкетных исследований переведённых в 2008/2009 учебном году среди студентов изучающих географию и геологию на очном отделении на ФНОЗ СУ в городе Sosnowiec. Их целью была попытка ответа на вопросы касающиеся мотивировки начала изучений среди присутствующих студентов первого курса бакалавриата и магистратуры географии и геологии. Обработка ссылается на теперешние исследования ведущиеся в других географических вузах. Результаты исследований разрешают заметить, что почти половина респондентов констатировала, что у принятия решения об учёбе в Sosnowiec, она направлялась аргументом близости дидактического центра от места жительства. Среди мотивов начала учений анкетированные назвали в частности увлечения (особенно поездками), студенческую жизнь, интересные лекционные предметы, лёгкий набор и среди будущих географов – возможность работы учителем после окончания вуза.

Hibszer A., Powalka A., Rechłowicz M. **Motives of geographical and geological studies choice at Faculty of Earth Sciences of University of Silesia in the light of questionnaire examinations.** The paper contains results of questionnaire examinations carried out in the academic year 2008/2009 among stationary students of geography and geology at the Faculty of Earth Sciences of University of Silesia (FES US) in Sosnowiec. Their aim was the attempt to answer the questions concerning the motivation of study undertaking among the present students of the first year of the first and second degree studies on geography and geology. This study refers to the earlier investigations carried out in other geographical centres. Results of investigation allow noticing that almost the half of respondents stated, that at the decision making on studying in Sosnowiec, they were influenced by arguments of nearness of didactic centre from residential place. Among the motives of study undertaking the inquired students have also mentioned among others interests (especially in journeys), students' life, interesting lectures, easy recruitment and among the future geographers – the possibility to work as teacher at school after study finishing.

Zarys treści

Opracowanie zawiera wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w roku akademickim 2008/2009 wśród studiujących stacjonarnie geografę i geologię na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego (WNoZ UŚ) w Sosnowcu. Ich celem była próba odpowiedzi na pytania dotyczące motywacji podjęcia studiów wśród obecnych studentów I roku licencjackich i magisterskich studiów geograficznych i geologicznych. Opracowanie nawiązuje do wcześniejszych badań prowadzonych w innych ośrodkach geograficznych. Wyniki badań pozwalają zauważyć, że blisko połowa respondentów stwierdziła, iż przy podjęciu decyzji o studiowaniu w Sosnowcu, kierowała się argumentem bliskości ośrodka dydaktycznego od miejsca zamieszkania. Wśród motywów podjęcia studiów ankietowani wymienili m.in. zainteresowania (zwłaszcza podróżami), życie studenckie, interesujące przedmioty wykładowe, łatwą rekruta-

cję oraz (wśród przyszłych geografów) możliwość podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela po ukończeniu studiów.

WPROWADZENIE

Na WNoZ UŚ w Sosnowcu aktualnie prowadzone są studia na czterech kierunkach: geografia, geologia, geofizyka oraz ochrona środowiska. Wszystkie kierunki są studiami dwustopniowymi. Studia pierwszego stopnia trwają trzy lata, a ich absolwenci otrzymują dyplom licencjata, który upoważnia do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające). Geofizyka to nowy kierunek studiów prowadzony wspólnie z Instytutem Fizyki Uniwersytetu Śląskiego od roku akademickiego 2008/2009, zaś ochrona środowiska to studia międzywydziałowe, na których przedmioty kierunkowe prowadzone są przez trzy jednostki:

Wydział Nauk o Ziemi, Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii oraz Wydział Biologii i Ochrony Środowiska. Ten ostatni – dla studiujących na tym kierunku – jest jednostką macierzystą. Geografia i geologia są studiami samodzielnie realizowanymi przez WNoZ UŚ od 35 lat, tj. od początku jego istnienia, stąd zainteresowanie tylko tymi kierunkami studiów w niniejszych badaniach.

W roku akademickim 2008/2009 o przyjęcie na studia geograficzne pierwszego stopnia w systemie stacjonarnym ubiegało się 350 kandydatów (przy limicie 120 miejsc na jedno miejsce przypadały 2,9 osoby), na studia drugiego stopnia 135 kandydatów (limit 150 miejsc, czyli 0,9 osób na jedno miejsce), podczas gdy na studia licencjackie na kierunku geologia ubiegało się 89 kandydatów (limit 120 miejsc, czyli 0,7 osób na jedno miejsce), a na studia magisterskie uzupełniające: 82 kandydatów (limit 75 miejsc czyli 1,1 osoba na jedno miejsce).

Celem badań podjętych w ramach studenckiego projektu badawczego była próba odpowiedzi na pytania o motywacje wyboru studiów na WNoZ UŚ wśród studentów studiów stacjonarnych. Opracowanie nawiązuje do wcześniejszych tego typu badań prowadzonych w innych ośrodkach geograficznych m. in. w Krakowie (OSUCH, 1999; BOROWIEC 2006) i w Kielcach (KRÓL, 2007). Jednak w odniesieniu do WNoZ UŚ mają one charakter pionierski, dlatego ich wyniki można porównać jedynie z pewnymi aspektami badań krakowskich i kieleckich.

METODA BADAŃ

Materiał badawczy został zebrany w trakcie badań ankietowych, przeprowadzonych w listopadzie 2008 roku wśród 432 osób studiujących geografię lub geologię bądź oba kierunki jednocześnie w roku akademickim 2008/2009. Odpowiedziało na nią 306 osób – studentów I roku studiów licencjackich geografii (93 spośród 134 studentów) i geologii (65 spośród 82 studiujących na tym kierunku) oraz I roku magisterskich studiów uzupełniających z geografii (98 na 135 osób) i geologii (45 z 81 studiujących). Odpowiedzi udzieliło w sumie 191 studentów geografii i 110 studentów geologii, a także 5 osób, które jednocześnie studiują geografię i geologię, czyli 71% studentów objętych badaniami. Kobiety stanowiły 54%, a mężczyźni – 46% respondentów.

Kwestionariusz ankiety składał się z 19 pytań zamkniętych, wśród których najważniejsze było pytanie wielokrotnego wyboru o główne motywy podjęcia studiów wyższych na WNoZ UŚ w Sosnowcu. Było też pytanie o znaczenie odległości sosnowieckiego Wydziału od miejsca zamieszkania, o rolę praktyk terenowych jako czynnika motywującego do podjęcia studiów, a nawet o tradycję rodzinną

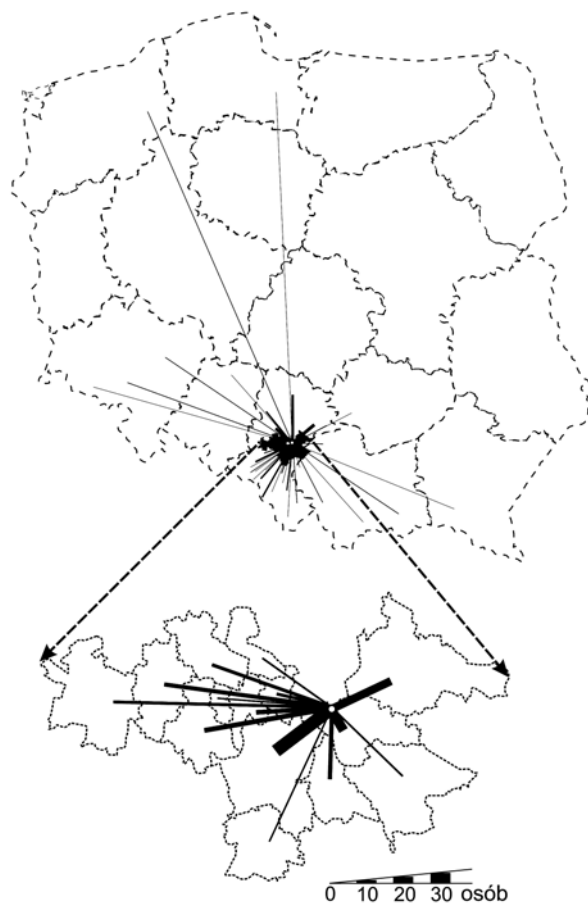
w studiowaniu geografii lub geologii. Istotne było pytanie o źródło informacji nt. możliwości studiowania na WNoZ UŚ. Spośród kilku charakterystyk nie związanych bezpośrednio z motywacjami wyboru studiów, ale pozwalającymi uzyskać informacje o osobach przychodzących na studia geograficzne i geologiczne, znalazły się pytania o miejsce oraz typ ukończonej szkoły średniej, rodzaj zdawanej matury oraz przedmioty wybierane na tym egzaminie. Ponadto zapytano o częstość podjęcia studiów (także miejsce takiej próby w innych ośrodkach) oraz drugi kierunek studiów, a także o udział w olimpiadach lub konkursach przedmiotowych. Ankieta zawierała też standardową metryczkę, tj. pytania o wiek, płeć oraz miejsce i rodzaj ukończonej szkoły średniej.

WYNIKI BADAŃ

Pod względem miejsca ukończenia szkoły średniej struktura ankietowanych jest mało zróżnicowana (rys. 1). Zdecydowana większość studentów pierwszego roku uczęszczała do szkół średnich na terenie województwa śląskiego (93%). Z pozostałych województw pochodzą niewielkie grupy respondentów: 9 osób z małopolskiego, 4 osoby z dolnośląskiego, 3 osoby ze świętokrzyskiego, 2 osoby z zachodniopomorskiego i po jednej osobie z mazowieckiego, opolskiego, podkarpackiego i pomorskiego. To wyraźna i znacząca różnica w porównaniu z wynikami badań, jakie uzyskano w ośrodku krakowskim czy kieleckim. Według M. BOROWIEC (2006) około 70% studiujących geografię w Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN (dawna Akademia Pedagogiczna) w Krakowie, to mieszkańcy województwa małopolskiego, zaś w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym Jana Kochanowskiego (dawna Akademia Świętokrzyska) w Kielcach wg badań A. KRÓL (2007) „tylko” 53% studentów pochodziło z województwa świętokrzyskiego. Na tym tle ośrodek sosnowiecki jawi się jako uczelnia w głównej mierze o zasięgu lokalnym. Warto zastanowić się nad przyczyną takiej sytuacji. Czy jest nią położenie w obszarze o dużej gęstości zaludnienia, czy raczej położenie „młodego” ośrodka między Krakowem i Wrocławiem – ośrodkami o wielowiekowej tradycji kształcenia? Odpowiedź być może znajduje się w podanych przez respondentów motywach podjęcia studiów w Sosnowcu.

Szczegółowa analiza dotycząca miejsca ukończenia szkoły średniej przez studentów geografii i geologii pozwala zauważyć, że większość z nich pochodzi ze szkół centralnej części województwa śląskiego (miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego). Najliczniejszą grupę stanowią studenci z Katowic (12,4%), Sosnowca (11,1%) i Dąbrowy Górniczej (7,5%). W Sosnowcu i miastach z nim grani-

czących szkoły średnie ukończyło prawie 40% spośród wszystkich ankietowanych studentów. Dla porównania: w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie wśród studiujących geografię „tylko” 23% to absolwenci szkół krakowskich, a w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym w Kielcach „zaledwie” 12% studentów geografii pochodzi z Kielc.

Źródło: opracowanie własne

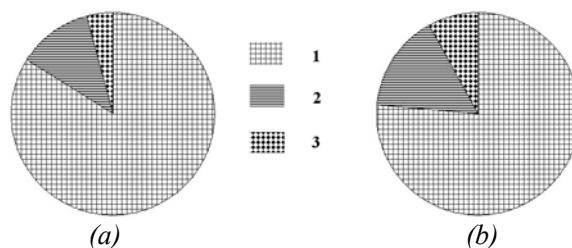
Rys. 1. Pochodzenie terytorialne studentów WNoZ UŚ wg miejsca ukończenia szkoły średniej

Fig. 1. Territorial origin of students of the FES US according to the place of secondary school finishing

Pod względem rodzaju ukończonej szkoły zdecydowanie dominują absolwenci liceów ogólnokształcących (84% w przypadku studentów kierunku geografia i 76% kierunku geologia). Na drugim miejscu znajdują się absolwenci techników, a na trzecim – liceów profilowanych (rys. 2).

Stosunkowo dużym zróżnicowaniem charakteryzuje się podział studentów ze względu na rodzaj pisanego egzaminu dojrzałości. Na studiach stacjonarnych I stopnia zdecydowana większość studentów zdawała tzw. „nową maturę” (prawie 97%), podczas gdy na studiach II stopnia „nową maturę” wybrało 56% zdających.

Stosunkowo dużym zróżnicowaniem charakteryzuje się podział studentów ze względu na rodzaj pi-

Rys. 2. Studenci I roku studiów licencjackich i magisterskich na kierunkach geografia (a) i geologia (b) na WNoZ UŚ według rodzaju ukończonej szkoły średniej:

1 – liceum ogólnokształcące, 2 – technikum, 3 – liceum profilowane

Fig. 2. Students of the first year of the first and the second degree studies at geography (a) and geology (b) at the Faculty of Earth Sciences of University of Silesia in the division according to the kind of secondary school finished:

1 – general liceum, 2 – vocational high school, 3 – specialised liceum

sanego egzaminu dojrzałości. Na studiach stacjonarnych I stopnia zdecydowana większość studentów zdawała tzw. „nową maturę” (prawie 97%), podczas gdy na studiach II stopnia „nową maturę” wybrało 56% zdających.

Spośród 149 ankietowanych studentów geografii, którzy pisali „nową maturę”, aż 97% zdawało geografię jako jeden z przedmiotów (w tym aż 111 na poziomie rozszerzonym). Na drugim miejscu pod względem popularności uplasowała się wiedza o społeczeństwie (16% respondentów), na kolejnych: biologia, matematyka, historia oraz chemia i fizyka. Spośród 110 studentów geologii, geografię na „nowej maturze” zdawało 65% ankietowanych (w tym 41 osób na poziomie rozszerzonym). W odróżnieniu od studentów geografii, wśród przyszłych geologów na drugim miejscu znalazła się biologia (18% zdających), a na kolejnych: matematyka, chemia, historia, wiedza o społeczeństwie i fizyka. Równie dużą popularnością cieszyła się geografia wśród osób zdających „starą maturę”. Spośród 42 studentów geografii zdawały ją 33 osoby, a spośród 26 studentów geologii – aż 21 osób (tab. 1).

Badania ankietowe potwierdziły wcześniejsze obserwacje, że studia na Wydziale Nauk o Ziemi w Sosnowcu nie są raczej wybierane przez laureatów i finalistów olimpiad i konkursów przedmiotowych. Spośród ankietowanych ponad 90% studentów nie brała udziału ani w Olimpiadzie Geograficznej i Nautologicznej, ani w jakimkolwiek konkursie o tematyce przyrodniczej lub regionalnej. Tylko 10 studentów startowało w niższych etapach olimpiady geograficznej, a dalszych 13 było uczestnikami olimpiady z biologii, ochrony środowiska albo konkursów wiedzy o górach lub parkach narodowych.

W badaniach nad motywacjami podjęcia studiów na WNoZ UŚ ciekawa wydaje się informacja o tym, czy obecni studenci próbowali swoich sił w innych ośrodkach kształcących geografów lub

Tabela 1. Przedmioty zdawane na egzaminie maturalnym przez studentów WNoZ UŚ

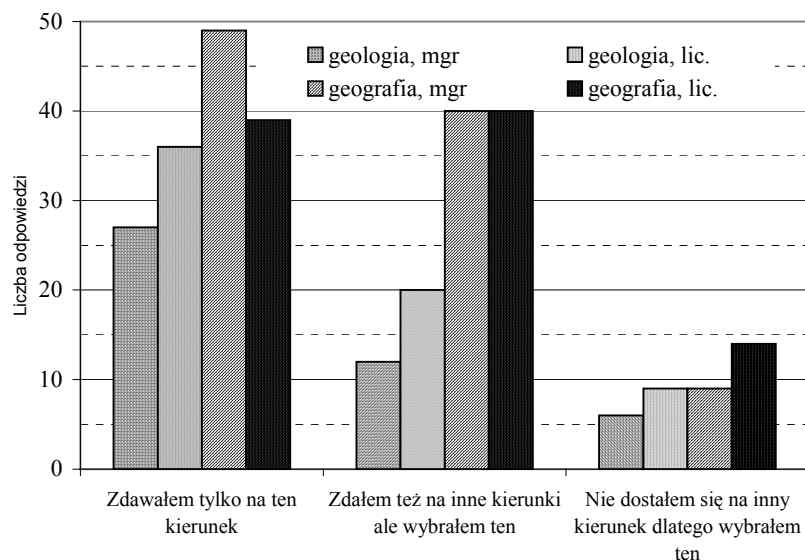
Table 1. Subjects taken at secondary school final exams by students of the Faculty of Earth Sciences of University of Silesia

Kierunek studiów	Zdawane przedmioty (w nawiasie liczba studentów)	
	„stara” matura	„nowa” matura
Geografia, lic.	geografia (2), inne przedmioty (2)	geografia (89), wiedza o społ. (17), biologia (16), historia (8), matematyka (7), fizyka (3), chemia (3)
Geografia, MU	geografia (31), inne przedmioty (7)	geografia (58), matematyka (14), wiedza o społ. (7), biologia (4), chemia (1), fizyka (1), historia (1)
Geologia, lic.	inne przedmioty (1)	geografia (60), matematyka (12), biologia (9), historia (6), wiedza o społeczeństwie (3), fizyka (3)
Geologia, MU	geografia (21), inne (4)	biologia (12), geografia (11), chemia (8), matematyka (3), wiedza o społ. (2), historia (1)

Źródło: opracowanie własne

geologów lub na innych kierunkach studiów. Faktycznie, część studentów rozpoczęła studia na WNoZ UŚ dlatego, że nie dostała się na inną uczelnię. Decyzję taką podjęło 12% studentów geografii i 13,6% studentów geologii (rys. 3). Jednak dla zdecydowanej liczby objętych badaniami studentów geografii i geologii studia na WNoZ UŚ w Sosnowcu były studiami docelowymi, to znaczy, że nie próbowali oni podjąć studiów w innych ośrodkach i na innych kierunkach. Tak postąpiło 76% respondentów wśród studentów geografii i aż 92% respondentów wśród studentów geologii. Wśród ankietowanych studentów geografii, dla których Uniwersytet Śląski był alternatywną uczelnią, największym zainteresowaniem cieszyły się uczelnie krakowskie – Uniwersytet Jagielloński oraz Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, które zostały wskazane przez 17 osób. Na kolejnym

miejsu wskazany został Uniwersytet Wrocławski (6 osób), następnie Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Politechnika Śląska (po 2 osoby), pojedyncze osoby wskazały: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Rolniczy (dawną Akademię Rolniczą) w Krakowie oraz Akademię Górniczo-Hutniczą. Natomiast wśród studentów geologii tymi uczelniami były: Uniwersytet Jagielloński (3 osoby), Akademia Górniczo-Hutnicza (3 osoby), Politechnika Śląska (3 osoby) oraz Uniwersytet Warszawski (1 osoba). Dla porównania warto podać przykład studiujących w Kielcach, gdzie sytuacja była diametralnie odmienna. Tam aż 61% studentów geografii złożyło dokumenty na inne kierunki i uczelnie (KRÓL, 2007).

Rys. 3. Odpowiedzi udzielone na pytanie o priorytety towarzyszące wyborowi studiów

Fig. 3. Responses to question on the priorities accompanying at study choice

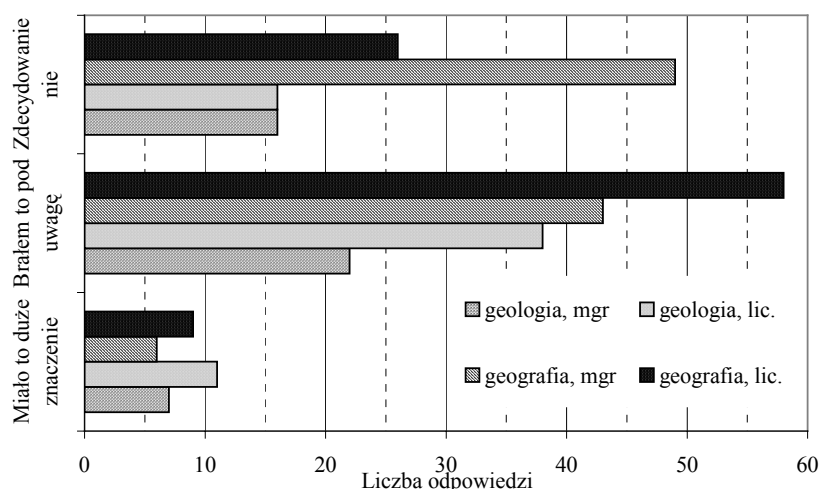
Dla około 6% studentów geografii studia na WNoZ UŚ nie są pierwszymi, jakie podjęli w swoim życiu. Na innych kierunkach studiowało lub obecnie studiuje 7 osób ze studiów licencjackich i 5 z magisterskich. Identycznym poziomem popularności (również 6%) cieszą się drugie kierunki stu-

diów wśród studentów geologii (5 osób ze studiów licencjackich i 2 z magisterskich).

Trochę więcej niż połowa uczestniczących w badaniach studentów obu kierunków (52,6%) stwierdziła, że wybierając studia na WNoZ UŚ brała pod uwagę odległość od miejsca zamieszkania. W dużej mierze tłumaczy to wysoki odsetek osób zamiesz-

kujących miasta centralnej części województwa śląskiego. Dla 11,8% respondentów odległość od miejsca zamieszkania miała duże znaczenie, natomiast 35,6% studentów zdecydowanie nie brała pod uwa-

gę odległości zamieszkania od miejsca przyszłego studiowania (rys. 4). Dla porównania: „bliskość od miejsca zamieszkania” miała zdecydowany wpływ dla 40,4% studentów w Kielcach.

Rys. 4. Odpowiedzi udzielone na pytanie o znaczenie odległości między miejscem zamieszkania a WNoZ UŚ przy wyborze studiów

Fig. 4. Responses to question on the significance of distance between the residence place and the Faculty of Earth Sciences of University of Silesia at study choice

Tabela 2. Główne źródła informacji o studiach na WNoZ UŚ według studentów poszczególnych rodzajów studiów

Table 2. Main sources of information on study at the Faculty of Earth Sciences, University of Silesia according to students of particular kinds of studies

Źródło informacji		Geografia, lic.	Geografia, mgr*	Geologia, lic.	Geologia, mgr*	Razem
Internet		49	33 (+2)	33	8 (+2)	125
Znajomi, którzy studiują lub studiowali na WNoZ		22	6 (+2)	23	17 (+2)	70
Nauczyciel w szkole średniej		18	25 (+1)	10	8 (+1)	62
Targi szkół wyższych		12	21	4	13	50
Inne:	Informatory	1	2	0	0	3
	Rodzina	2	1	2	0	5
	Mieszkam nieopodal	1	2	0	1	4
	Przypadek	1	1	2	1	5
	PTG i PTM	0	0	2	0	2
	Telefonicznie	0	1	0	0	1

* - w nawiasie podano liczbę osób studiujących na obu kierunkach równocześnie

Źródło: opracowanie własne

Dokonując analizy źródeł informacji (tab. 2), dzięki którym obecni studenci pierwszych lat studiów I i II stopnia dowiedzieli się o możliwości studiowania geografii i geologii na WNoZ UŚ w Sosnowcu, można zauważyć, że zdecydowanie najważniejszym źródłem takich informacji wśród studentów studiów licencjackich był Internet, który został wskazany przez 82 osoby na 158 wszystkich studentów studiów I stopnia. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że to pytanie miało możliwość wyboru kilku odpowiedzi, a zakres udzielanych odpowiedzi wynosił od 1 do 3 na 5 możliwych. Kolejnym ważnym źródłem informacji okazali się znajomi, którzy studiują bądź kiedyś studiowali na WNoZ (45 wskazań), następnie nauczyciel geografii w szkole średniej (28 wskazań) oraz targi szkół wyższych (16 wskazań). Tak duża rola Internetu jako źródła informacji o możliwościach stu-

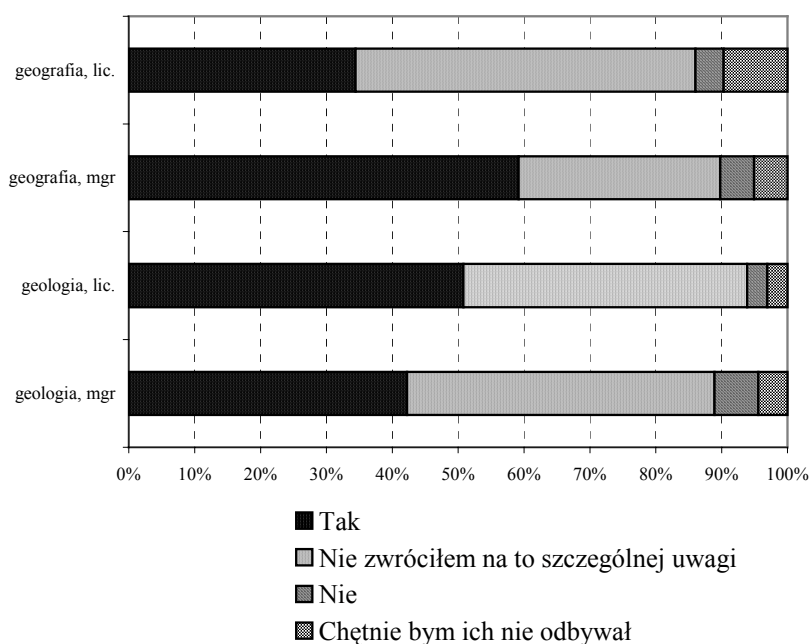
diowania na WNoZ powinna dać więcej do myślenia osobom odpowiedzialnym za nabór na oba kierunki studiów. Może np. warto na stronie internetowej Wydziału utworzyć specjalny link przeznaczony dla kandydatów z informacjami o ważnych wydarzeniach w życiu wspólnoty akademickiej, osiągnięciach studentów, ze zdjęciami z praktyk terenowych oraz wymiany międzynarodowej studentów?

Nieco inaczej przedstawia się kolejność źródeł informacji w przypadku studiów magisterskich uzupełniających: 43 osoby na 143 wszystkich odbywających studia II stopnia wskazała (podobnie jak w przypadku studentów studiów licencjackich) Internet jako najważniejsze źródło informacji. Na drugim miejscu respondenci wskazali targi szkół wyższych (34 wskazania), następnie nauczyciela (34 wskazania), a dopiero na dalszym miejscu znajomych (25 wska-

zań). Inne źródła informacji były wskazywane przez niewielką liczbę studentów.

Ponieważ specyfiką studiów geograficznych i geologicznych jest odbywanie części zajęć w terenie, w tym w trakcie ćwiczeń terenowych, w ankiecie znalazło się również pytanie o praktyki terenowe, jako czynnik wyboru studiów na WNoZ UŚ. W efekcie uzyskano odpowiedzi cechujące się dużą zgodnością na obu kierunkach studiów. Bardzo duże znaczenie praktyk przy wyborze studiów wskazało aż

59% studentów studiów magisterskich uzupełniających na kierunku geografia oraz 51% studentów geologii I stopnia. Mniejsze znaczenie praktyki miały dla pozostałych studentów, którzy w większości nie zwracali szczególnej uwagi na obecność praktyk terenowych w programie studiów. Tylko dla niewielkich studentów – około 5% – praktyki nie były czynnikiem zachęcającym do podjęcia studiów. Niektórzy ankietowani stwierdzili nawet, że z chęcią by ich nie odbywali (rys. 5).

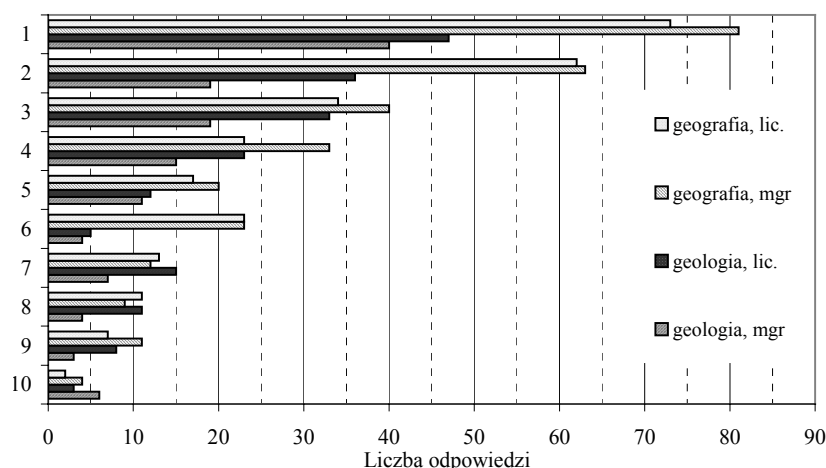
Rys. 5. Struktura odpowiedzi na pytanie o praktyki terenowe jako czynnik zachęcający do podjęcia studiów na WNoZ UŚ
Fig. 5. Structure of responses to question on field practices as factor encouraging undertaking the study at the Faculty of Earth Sciences of University of Silesia

Z wyjątkową zgodnością odpowiedzi we wszystkich ankietowanych grupach spotkało się pytanie o motywy, które kierowały studentami pierwszych lat studiów przy wyborze studiowania na WNoZ UŚ. Podobnie jak w przypadku pytania dotyczącego źródeł informacji o studiach w Sosnowcu, to pytanie również było wielokrotnego wyboru, a zakres wybieranych odpowiedzi wynosił od 1 do 6. Zdecydowana większość respondentów jako główny czynnik wskazała zainteresowania (73 odpowiedzi wśród studentów I roku geografii lic., 47 odpowiedzi wśród studentów geologii lic., 81 odpowiedzi wśród studentów geografii MU i 40 odpowiedzi studentów geologii MU), co daje odpowiednio: 81% wśród przyszłych geografów i prawie 80% wśród geologów. Dla porównania – w badaniach ankietowych, przeprowadzonych w Kielcach, także ponad 70% studentów wybrało geografię jako kierunek studiów dlatego, że „interesuje się nią”.

Na dalszych miejscach w rankingu motywacji podjęcia studiów w ośrodku sosnowieckim znalazły się: zainteresowanie podróżami (największe wśród

studentów I stopnia geografii wynoszące 67%, życie studenckie (tu bardzo wysokie wskazania – wynoszące 51% jest wśród studentów I roku studiów geologicznych I stopnia), interesujące przedmioty wykładowe, łatwa rekrutacja i możliwość podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela. Zdecydowanie najrzadziej wskazanymi przez respondentów motywami były: znajomi, którzy również wybrali WNoZ, uniknięcie służby wojskowej, możliwość zamieszkania w akademiku i tradycja rodzinna (rys. 6).

Otrzymane wyniki są zatem zbliżone do wyników „kieleckich”. Tam także, jak podaje A. KRÓL (2007), na dalszych miejscach po „zainteresowaniach” znalazły się: „sugestia znajomych” (19,2%), „łatwa rekrutacja” (3,8%), „ucieczka przed wojskiem” i „podążanie za rodzeństwem” (po 3%) oraz „możliwość pracy po ukończeniu studiów” (1,9%). Ponadto aż 19,2% studentów ówczesnej Akademii Świętokrzyskiej stwierdziło, że o ich wyborze zdecydował „przygłup” (tego czynnika nie uwzględniono w naszych badaniach).

Rys. 6. Motywy kierujące studentami przy wyborze studiów na WNoZ UŚ:

1 – zainteresowania, 2 – zainteresowania podróżami, 3 – życie studenckie, 4 – interesujące przedmioty wykładowe, 5 – łatwa rekrutacja, 6 – możliwość podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela, 7 – znajomi, którzy również wybrali studia na WNoZ UŚ, 8 – uniknięcie służby wojskowej, 9 – możliwość zamieszkania w akademiku, 10 – tradycja rodzinna

Fig. 6. Motives influencing students at the study choice at the Faculty of Earth Sciences, University of Silesia:

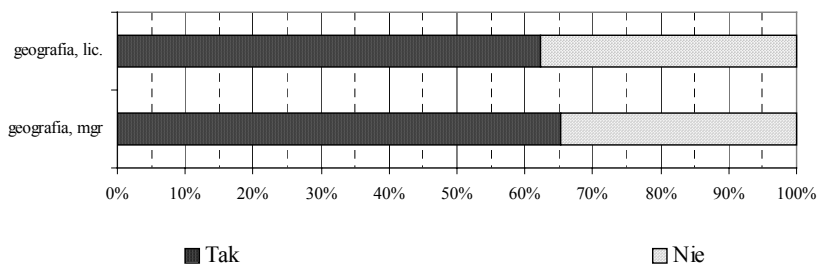
1 – interests, 2 – interests in journeys, 3 – students' life, 4 – interesting lectures, 5 – easy recruitment, 6 – possibility to work as teacher, 7 – friends, who have also chosen studying at Faculty of Earth Sciences University of Silesia, 8 – avoidance of military service, 9 – possibility to live in student hostel, 10 – traditional family

W badaniach motywów wyboru studiów geograficznych przez studentów dawnej Akademii Pedagogicznej w Krakowie, prowadzonych przez W. OSUCHA (1999) założono, że oscylują one w obrębie trzech motywów: zainteresowań poznawczych (geografia), zainteresowań pedagogicznych (zawód nauczyciela) oraz przedłużenia młodości. Według autora tamtych badań niepokojącym faktem przy wyborze studiów geograficznych było małe zainteresowanie studentów geografii pracą w zawodzie nauczyciela, zaś wysoki (35%) okazał się motyw „przedłużenia młodości”. W naszych badaniach „życie studenckie”, jako motyw podjęcia studiów, wprowadzie wskazało więcej studentów aniżeli „możliwość podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela”, to na pytanie odnośnie gotowości podjęcia pracy w szkole zdecydowana większość studentów geografii na I roku studiów licencjackich (62%) i magisterskich (65%) bierze pod uwagę możliwość nauczania geografii i przyrody w szkole po ukończeniu studiów (rys. 7). Jest to zatem wynik znacznie korzystniejszy niż w Kielcach, gdzie studenci także mają możliwość wyboru przygotowania nauczycielskie-

go i nienauczycielskiego. W Akademii Świętokrzyskiej według A. KRÓL (2007) nauczycielami zamierza być tylko 40,4% studentów, a pozostali – 59,6% nie widzą siebie w tej roli.

WNIOSKI

1. Dla zdecydowanej liczby obecnych studentów geografii i geologii studia na WNoZ UŚ w Sosnowcu były studiami docelowymi, to znaczy, że nie próbowali oni podjąć studiów w innych ośrodkach i na innych kierunkach.
2. Źródłami informacji o możliwości studiowania na WNoZ okazały się Internet, znajomi studiujący aktualnie lub w przeszłości na tej uczelni oraz nauczyciele szkół średnich.
3. Jako główny motyw podjęcia studiów przez ankietowanych studentów zostały wskazane „zainteresowania”.
4. Dla zdecydowanej liczby obecnych studentów geografii i geologii studia na WNoZ UŚ w So-

Rys. 7. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie o możliwość podjęcia pracy w szkole po ukończeniu studiów
Fig. 7. Structure of responses to question on the possibility to enter upon the work at school after study finishing

- snowcu były studiami docelowymi, to znaczy, że nie próbowali oni podjąć studiów w innych ośrodkach i na innych kierunkach.
5. Źródłami informacji o możliwości studiowania na WNoZ okazały się Internet, znajomi studiujący aktualnie lub w przeszłości na tej uczelni oraz nauczyciele szkół średnich.
 6. Jako główny motyw podjęcia studiów przez ankietowanych studentów zostały wskazane „zainteresowania”.
 7. Dla ponad połowy respondentów istotnym kryterium wyboru studiów na WNoZ UŚ była odległość od miejsca zamieszkania.
 8. Ważnym kryterium studiowania na WNoZ UŚ okazały się praktyki (ćwiczenia) terenowe, przewidziane programem studiów: połowa studentów geologii I stopnia i ponad połowa studentów studiów magisterskich uzupełniających na

kierunku geografia określała to kryterium jako „bardzo ważne”.

LITERATURA

- Borowiec M., 2006: Pochodzenie terytorialne studentów Akademii Pedagogicznej w Krakowie. W: Komornicki T., Podgórski Z. (red.): Idee i praktyczny uniwersalizm geografii. Geografia społeczno-ekonomiczna, dydaktyka. Dokumentacja Geogr., 33. IGiPZ PAN, Warszawa: 16–20.
- Król A., 2007: Motywy wyboru studiów geograficznych przez studentów Akademii Świętokrzyskiej. W: Strzyż M., Zieliński A. (red.): Region w edukacji przyrodniczo-geograficznej. Nauki geograficzne w badaniach regionalnych, 4. IG Akademii Świętokrzyskiej, Oddział Kielecki PTG, Kielce: 59–63.
- Osuch W., 1999: Rola praktycznego kształcenia nauczycieli geografii w świetle literatury i badań ankietowych. W: Nauki geograficzne a edukacja społeczeństwa, 1, Problemy nauczania geografii, 48 Zjazd PTG w Łodzi, Oddział Łódzki PTG, Uniwersytet Łódzki, Łódź: 229–235.